

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö sr (ODL) pitää tärkeänä, että oppivelvollisuuslakiin tuodaan joustavampia tapoja tukea nuorten yksilöllisiä koulutuspolkuja sekä tunnistetaan ja edelleen kehitetään jo olemassa olevia käytänteitä. Nuorten työpajatoiminta tarjoaa monelle nuorelle toimivan ja turvallisen oppimisympäristön sekä käytännönläheistä tukea ja ohjausta silloin, kun perinteinen oppilaitosmuotoinen opiskelu ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Nuorten työpajatoiminta voi toimia osana opiskelijan koulutuspolkua. Se voi soveltua määräaikaiseksi oppimisympäristöksi silloin, kun oppivelvollinen ei ole kiinnittynyt koulutukseen tai opiskelupaikkaa ole vielä osoitettu.

Nuoren edun näkökulmasta on kuitenkin olennaista, että oppivelvollisuuden suorittaminen työpajatoiminnassa perustuu selkeisiin rakenteisiin. Sopimusmallit, vastuunjako ja rahoitus tulisi määritellä valtakunnallisesti, jotta toiminta on yhdenvertaista, kestäväää ja selkeää. Lisäksi työpajajaksojen tulisi olla riittävän pitkiä ja joustavia, jotta ne tukevat aidosti nuoren etenemistä ja huomioivat yksilölliset tarpeet. Tällä tavoin työpajajakso voi mahdollistaa nuoren arjenhallinnan, toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistumisen sekä jatkossa kiinnittymisen opintoihin.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

ODL pitää kannattavana tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen joustavuuden lisäämistä. Joustavuus tukee nuoria, jotka tarvitsevat aikaa, ohjausta ja arjen tukea ennen tutkintoon johtavaa koulutusta. Työpajatoiminta voi tarjota tähän tarkoitukseen toimivan, matalan kynnyksen oppimisympäristön ja sosiaalisia valmiuksia sekä toimintakykyä tukevan yhteisön.

Jotta lakiin liittyvät tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta liittyvät muutosehdotukset toteutuvat nuoren edun mukaisesti, on tärkeää selkeyttää työpajatoiminnan rooli osana TUVA-

koulutusta. Samalla on tärkeää varmistaa, että nuoren toimeentulo säilyy turvattuna koko valmentavan koulutuksen aikana.

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

ODL pitää tärkeänä, että lakimuutos tunnistaa erilaiset valmiudet tarjota vaihtoehtoisia oppimisympäristöjä silloin, kun siirtymä toisen asteen koulutukseen ei ole mahdollista, tarkoituksenmukaista tai oikea-aikaista sekä silloin, kun perinteinen oppilaitosmuotoinen opiskelu ei ole nuorelle tarkoituksenmukaista tai mahdollista. Työpajatoiminta voi tukea nuoren kasvua, oppimista ja hyvinvointia osana koulutuspolkua.

On tärkeää selkeyttää, miten työpajaympäristössä tapahtuva oppiminen kytkeytyy ammatillisen koulutuksen ja lukio-opintojen tavoitteisiin ja jatkopolkuihin. Ratkaisujen tulee aina perustua nuoren kokonaistilanteeseen ja tukea hänen yksilöllistä etenemistään.

Haanpää Tiina
Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö sr.

Ukonaho Jaana
Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö sr.